

רברי הועיר עזריה

אל דעות ה' אשר לו כתבנו עלילות מנעדי גבר ומחשבות
אדם ויתברך שמו' הוא יודע ועד' כי כמעט שעברתי
משנות הילדות והשחרות אשר להיוות ימי ההכל' הלכתי בהם אחרי
ההכל באהבת ילדי ככדים למודים תנכיים ממונים שונים' תכף
שהגעתי אל התחלת ראשית בכורי וזמן הבחרות' חכמי המועל
לחייבים טובות וזעזעו עלי סכסכתי אשר הזכו
בטובים' ואחזק אנכי אשית לבי על חרפת בעורי בעשיתי העיקר
שעל והעל עיקר' כושתי וגם ככלמתי כי רפוי ידי מדבריו מורה
השקטים למוד הגמרא וכל הסמוך לה וכל הכראה עמה מכל ספר
המחשבים בה אשר מהם תנא הוראת' השגת אומר הכללת הכפס
בקום משפטיו ית' ולשמור מותמו על אמתתו כפי דיניהם המודקים
כי לך בוכרנו' אף רוחי בקרבי המם יום מנעדי על ההתחלות
הזה שער' ודואג על העתיד' מן תדבקני משוקת מבוק חק
בכרם' ותמנעני בהחלט חלילה' מלהתענג מזון כבוד דלי אולת
אהבים ויעלת מן שמתעלה בכתם' טהור לא תסוללה:
על בן שמי פני לגרש את האמה הזאת' ואמרתי לבנשי שובי אל
הדלתך הגמרא הערוכה בכל' ואל תמעיטי מלהפוך בה והפוך בה
דכולא בה' אולי יסכן ה' צבאות להיות תורתו שעשועי' ולא חבור
סוגות בעורי וקטעני' ומן אז והלאה החזקתי בלמוד עיון הגמרא
וכל השיך לה כאשר יוכלון שאת כחות שכלי הקצר' אצותיו ולא
ארפנו ולא זיתי מחבבו בשקידת הליכה אל בית ועד לחכמים דבני
וגאוי הישיבה פה ויכניא יעל עיר מולדתי בארבע אמות של הלכה'
עד אשר סבבו תקיפות הימים וחלוסי חומי' ברטון שוכני סנה המביע
אותם ומנהיגם ויתברך שמו' ויוציאו ברוח ספרו מן העיר הזאת
קציתי אל תוך עיר פלסא גלא' ומנאתי בה עדה מפוארה ממוינסו
עומי' אשר היה ממסד טוב רצונם וזמן ערכם לשים עין משקם כי
מנלי הכיט היות געיר אבי לימים וזעיר לתבונה ושמו משרת עבדות
הקבל הקדוש הוא על שמי החלוט' והתמודדותי אכלם משך
שנים מה' ומאת ה' היתה זאת' כי הן אמת האנשים ההמה שלמים
היו תמיד בכל מדה חסונה ונדלאת ה' כל היום' אף העיקר היה חסר
לי כי לא כמנאום לא בופרים ולא ספרים לקנוע ישיבה של עיון
אשר היה הלמוד האהוב והכבד אצלי' והזכרתי להיות מוסתפק
במועט המושג ממני ולהתכוון בוכי לביני בקצת ספרי הפוסקים אל
המנאים בירי' ובפרט ביותר כוללים שבהם שמתפעלו בתפניות
בגולה הם הרמבם והרב בעל הערוך וזכרם לברכה' וכנספה וגם
כלמה נפשי כוסף ענמי להכנס חדר לפנים מחדר בהבנת דבריהם'
פ' שרשים מהמקור אשר ממנו חובו ולישא וליתן כפי חולסתי
בדקדוקים והויות בחלוסי הסכרות עם ישובי הסוגיות' ולאשר
התפרנס מה שהלגיז אל להזיז להתעסק בדרכי ממונות' היתה
עמתי לגשות עליהם עיקר רחמי' ולכל בהם חיי רוחי'
וגר' דברתי תחלה לקנוע מלאכתי על א' מהחבורים הכל'
אז על הרמבם אל' אז על הרב בעל הטור אל' ואולם בעבור
זאת העמדות את עצמי ומכנעתי מלכתוב על ג' ספרים אל' כי
אמרתי מה מבי יהלון ומה יחדש יתוש חייכי' אחרי מה שכתבו
עליהם גדולי עולם אל' וכיחוד כי השם יבא על הארץ אור ישראל
וקדשו רב אחד לכלנו גאון נפלארת עטרת גלותנו המופלא כדורו
שחרד קארו ולה' וכל מאווי רוחי היו לכתוב על ספר אשר לא
כמעט עלי וזלתי' למען לא יחשב לי לבנות רוח חלילה לדמות כפסני
להסוף ולחדש בו יותר ממי שקדמני בפירוש עלי' וכה ותי מוטע
מחשבותי על זה ראיתי וכהן אל לבי כי בטוב חפשי' מנאכו ראיו
היות רוב רובי הדיקים המובאים בחשן המשפט' הם כלקחים מספר
הרב בעל הירומות אל' ומשם הם מובאים לכוסיהם ועיניהם'
מלבד כ' דברים אחרים מנאים כספר הזה אשר לא באו בתוך
הספר' ואחרתי הבה באתי אל תכלית מה שביכתי אליו'
בזלי חסד ומשדד לפתוח לי שערי אורה ול' עולות

על זכרונות מנלת ספר אכתוב עליו כאלה' אשר ספרו
עם היוותו כמעט מהקדמונים' אחרו פעמי התפסותו על הדפוס
בכל ישראל' ועוד מעט בשנים שדפס' ולא ידע כי באו לקרבו
מחכמי שלמו ישראל לפרשו ולבררו' באופן שלא כמנא עלינו סוס עירוש
כולל כל דרוש ודרוש' ולא אכחל כי עם היות דלתי הספר הוס
קוד' לאנו מוכיזא' היה זה באקרא' ולא כשקידה' ובהנאי כפיסה
בעת ובעונה היא' ככסוף ככספתי תכף ומיד לשים עיני עליו
בהמסכותי לדעת היעמוד דברי בחירתי לייסד בו חבור פירוש' אף
בעזכותי קיימי חסר ממונ' כאשר ספרו לי אז כמה ספרים אחרים
עיקרים' וכעתני לו בינא לשים סודי מחשבותי הרבים אורב דבק
מאת לי כ'ו' אמנא מן בעיני לשלוח לו ספר המדומות' ולא אחר
לעשות הדבר כי חשן חסר הוא' ובהנאי לידו' עברתי וסכמתי
משער לשער במחבה חבורי' ומנאתי עשר ידות ממה שדמיתי
דברים מסודרים בהמנאות מסודרות וסכמות דקות העיון ולפיל
גמון' ושם ראיתי את העכבים אשרי דברני מעדלי חכמי ישראל
הקדמונים על כדור אכן מנאם ובר' אלברכלובי והרב אב כ'ו' וזולתם
מנאיו עולם קמא' ובתראי בערך דורו זכר כלם לברכה' אשר הרב
המחבר אל מתי סכמותיהם ודבריהם' כמה עכבים עיונים'
ואשר הלהיכי יותר' הוא מה שנא בו ברוב ענין ורוב מין מחשבות
וסכמות המייר הגדול רבן של ישראל הרמבן אל אשר היה רבו מונח'
וכבר נודע מעוט הפלגת גדלת חכמותיו וספר מהם שהפס' וכל דבר'
וכמה וכמה נריך להעמיק בכל דבריו ההמנאים באמת ובהשגרה
ודקדוק ענין ונורא מאד' והתמכלתי עוד כי כמעט מהשנים
דפס' של פנמים' אשר היא הוראה מוסתת' כי כל דורו' לפנים
הבירורו ועממו טעם חשיבותו ושם קל מהרה לא כמנא עוד
מהראשו' עד שהביא ההכרח להדפסו פעם ופעמים גם בלרבות
מש' חכמי אשכנז ופולנוא' גלא אשר להם יד וטע' בעיכ הכרת ערכי
ספרי הפוסקים והמובחרים שבהם להקרינם ולהשתעשע בחבוריהם'
הן כל' לה העעבו ויותר מהמה' שהיכונני בנפשי על לחנן ורעוהי
להיכיא אל הפועל התעדרותי ולהביא לירי מעשה באורי על הספר
המעולה הזה' אפס כי אז היה קשה עלי מאד לקרבה אל
המלאכה בעבור מה שהיו מבוזר ינטרך בהכרח למי שכתב בעיון
כזה' שהיה אצלו כל חבור הגמרא לראות כל דבר במקומו ושרשו'
וגם רבים מספרי גדולי האחרונים אל אשר ידענו בתוך חבוריה הניאו
מלשונות הראשונים אל ונשא ונתנו בהם' ואני בעניי ייתי חסר
כל טוב על בלי היות לי כי אם גמרת קמא וטובות וזכר' וכן איה
ספר מהתחברות האחרונים ולא העקריים שבהם' ועל ששענתי
על רחמי ויתברך הוא יגמור בעדי להמנא לפני כל המנטרך'
וגמרתו להתחיל על כל פנים במנוח ומן השמים יסייעני להביאה
לירי גמר טוב' ובכן כחסוד הגדול דחקתי וככנפתי בעול המלאכה'
אבל לא יכלתי להתחיל מיד בשער הראשון ולהתמודד בשערי הכאים
אחריו כסדרן כזה אחר זה' לחסרון הגמרות דבר האיר' אלא
בקשתי מהשערים אשר מקורם ושרשם היה בגמרות הכמנאות אתי'
ועליהם התחלתי לכתוב' ועיני ראו והיטו כפלחות מתורת
הגמרתו ויתברך השרות' כי על ידי קצת השתדלית שהיו מי עושה'
היה מומין לירי מומין לחנן איו מסכתא' אס כמנא לה מהעירית
הקדויות ואם באופן אחר' וכינא כזה איה ספר מהשפדים
המשובים' וכפי מה שהיה מומין אצלי' הייתי כותב בשערים
באחור הקודם' ואחר הנה' פעם בהקדים המאמר' ופעם
כעיר עשה' באופן שנעשה שם חלק גדול מהחבור' עד כי
ממין שבתו השגתי עלי הוא יתברך והפליא חסדו לי' והשיכני פה
העירה ויכניא לצמוד לשדרת לפי העדה הקדושה רחמי אלפי ישראל
ק' ת' ספרים' וזא' וכאן היתה שביית השלמת חבורי לעבודתו
ותברך' ובעזבו הגדול חסדי כפשי ויניאיו לאור העולם'
אל